

ІМ'Я & СИМВОЛ. САКРАЛЬНИЙ ЗМІСТ УКРАЇНСЬКОЇ АЗБУКИ

2. Азбука як божественне послання

9	 Фита грецька тета Θ	Були вжиті лише для грецьких слів, оскільки не мала значення для слов'янських мов. Залежно від часу та джерела запозичення, могла позначати «т», або «фр» (наприклад, алгоритм, логарифм, ортодонт, орфографія). 1. Фінікійський оригінал зображувався як коло з хрестом усередині, що візуально нагадувало колесо зі спицями чи мішень (⊗). Архаїчне грецьке письмо спочатку повністю зберігало цю форму (коло із внутрішнім хрестом: ⊕ або ⊗). З часом спростилося з метою швидшого написання: хрест перетворився на одну горизонтальну лінію або крапку по центру кола (Θ, θ). 2. Літера Θ (Фіта) в контексті сакрального письма часто трактувалася як символ духовної чистоти або божественної мудрості, Символізує Теос (Бога) і ту Божественну Мудрість, яка не пізнається лише інтелектом, а дається як пряме одкровення. Фіта є початковою літерою у грецьких теонімах «Бог» (θεός) та «Богородиця» (Θεοτόκος), тому вона пишеться на іконах, де ці слова скорочуються або пишуться повністю. Тесофія: Theos (Бог) + Софія – Премудрість Божа, яка «була з Ним при творінні». Мудрість, яка вища за знання (Віди) і вища за слова (Слово). Це мовчазне знання істини, яке робить людину святою. Через свою закриту форму «фіту» вважали знаком прихованого знання, герметичності. Вона символізувала те, що не можна вимовити словами - божественну таїну. Використовували лише у словах грецького походження, переважно в сакральних іменах та поняттях. Наприклад: <i>Θεοδότης</i> – Федір (Божий дар), Тимофій – Тимофій (шанувати Бога), Ортодоксія – Ортодоксія (правовір'я). 3. Графіка. У церковнослов'янській традиції графічне накреслення літери (коло з хвилястою лінією або хрестом усередині: Θ) символізує ковчег, Божественну присутність або вівтар. Горизонтальна лінія – це межа між Творцем і творінням, яка в цій літері стає мостом і знаком гармонії. Небо (верхня півкуля) та Земля (нижня півкуля) об'єднані в єдиному Божественному задумі. 4. Символ «Ока Божого» або Світу. Візуально виглядає як коло з рискою всередині. Трактують Землі, розділену екватором, або як Божественне око, що спостерігає за світом. 5. Зв'язок зі смертю (Танатос). У грецькій традиції літера тета (θ), від якої походить «фіта», асоціювалася зі словом Thanatos (Смерть). На судах у Стародавній Греції її використовували як позначку для смертного вироку (як антипод літери дельта (Δ) dikaios – виправдання). 6. У системі числення Фіта позначає число 9, яке є останнім в натуральній ряді. У зв'язку з цим дев'ятка може вважатися межею, переходом від одиниць до десятків, символом завершеності. Число ангельських чинів і вищої духовної ієрархії, остання межа перед переходом у нескінченність (10). За часів пророка Іллі в Ізраїлі тривала жорстока трирічна посуха. Остаточний суд над пророками Ваала на горі Кармель та
---	---	---

		довгоочікуваний дощ відбулися саме під час принесення вечірньої жертви, що відповідає дев'ятій годині дня за єврейським часом (близько 15:00). Останній цар Ізраїлю, Осія, правив 9 років, після чого Самарія пала під натиском асирійців, і північне царство перестало існувати (2 Царів 17: 1). Подібно до цього, вавилонський цар Навуходоносор обложив Єрусалим у дев'ятий рік правління юдейського царя Седекії (2 Царів 25: 1). Передостанньою, найстрашнішою карою перед смертю первістків була триденна суцільна темрява (Вихід 10:22). Вона стала дев'ятою за рахунком і символізувала остаточний крах єгипетського культу бога сонця Ра. Євангелісти чітко зазначають, що Ісус Христос, розп'ятий на хресті, «закричав гучним голосом і випустив духа» саме о дев'ятій годині (Матвія 27: 46-50, Марка 15: 34). Дев'ята година (близько 3-ї години дня) стала моментом, коли земне служіння Христа було остаточно завершене. У цю мить завіса в Храмі розірвалася навпіл, знаменуючи фінал старої епохи та повну перемогу над гріхом. Єврейська гематрія числа 9. Відповідає дев'ята літера Тет (ט). Перше слово в Біблії, яке починається з літери Тет, є тов (טוב), що означає «добро» або «хороше» (Буття 1:4: «І побачив Бог світло, що воно добре»). Графічно літера нагадує посудину, верхні краї якої загнуті всередину, або ж утробу материнського лона. Символізує приховане всередині добро, яке має дозріти. Число 9 і літера Тет вчать, що після періоду прихованого визрівання та випробувань (як 9 місяців вагітності) завжди приходить остаточний добрий Божий результат. 4. Парадокс «Аз» трансформується в «Θ». На початку азбуки літера Α є вертикаллю, спрямованою вгору (прагнення людини до Бога). Завершується азбука літерою Θ, коло з лінією – присутність Бога в людині.
Підсумок. Фраза «Αз єсть свѣт» від Α до Θ виглядає як вірш: «Я – лише промінь у Його Океані, і Його Мудрість – це моє дихання».		
400	Υ υжица грецька іпсилон Υ	Походить від грецької літери іпсилон, що була запозичена у найдавнішу кирилицю для передачі звуків [i] або [y], а пізніше [v] у словах грецького походження. Скоріше за все не мала фонетичного значення, і найчастіше була використана для позначення числівника. 1. Літера Υ (Іжиця) – символізує кінець, завершення або межу (аналогічно грецькій омезі Ω або латинській Z). В екзегетиці та церковнослов'янській традиції вона має чітке символічне та релігійне трактування. У богословській літературі вона символічно замістила грецьку Омегу Ω, позначаючи фінал земної історії, Божий суд та повноту Божественного замислу. Іжиця використовується для написання слів грецького походження, пов'язаних із літургією, таїнствами та церковною ієрархією. Наприклад, мвро – «свiate масло для таїнств», свнодь – «зібрання єпископів». Це зробило саму літеру символом святості та богонатхненності тексту. 2. Форма великої літери Υ візуально нагадує чашу або розгалуження, що у християнському мистецтві трактувалося як образ Святої Трійці (три промені, що сходяться в один), або як стилізоване розп'яття (підняті до неба руки). У релігійному контексті її часто порівнювали з

чашею для причастя або символом смирення – людина, що відкрита до божественного світла.

Мал. 21. Склеп у давній частині Хеврона, в якому, згідно з Біблією, поховані праотці – Авраам, Ісаак та Яків, а також їхні дружини Сарра, Ревекка та Лія. В юдейській традиції, тут також спочивають тіла Адама та Єви. Місце вважається священним у християнстві, іудаїзмі та ісламі. Фото з відкритих джерел.

3. Позначає число 400, яке пов'язане з пророцтвом Богові Аврааму. Бог попередив його, що його нащадки будуть пригноблені в чужій землі протягом 400 років (Книга Буття 15:13; Дії Апостолів 7:6). У цьому контексті 400 років символізують, що рабство не триває вічно, воно має чітку часову межу¹; Бог чекав 400 років, поки гріхи ханаанських народів (амореїв) досягнуть своєї повної міри, перш ніж віддати їхню землю ізраїльтянам. Коли Ісав ішов назустріч своєму братові Якову після років розлуки, його супроводжував загін із 400 чоловіків (Буття 32: 6), що символізує потенційну загрозу та силу. Під час переслідувань з боку Саула навколо Давида зібралося близько 400 чоловіків, які стали основою його майбутнього війська (1 Самуїлова 22: 2). Пізніше 400 воїнів наздогнали амалікітян, щоб повернути полонених (1 Самуїлова 30: 10). Авраам купив печеру Махпела у хеттеянина Ефрона за 400 сиклів срібла для поховання своєї дружини Сари (Буття 23:15-16), зараз печера Патріархів (мал. 21) Ця сума та угода стали першим юридичним підтвердженням права власності євреїв на клаптик Обітованої землі, запечатавши тривалу Божу обітницю.

У кириличній системі числення іжиця з титлом² позначала число 7000. У біблійній нумерології сімка – це число божественної досконалості та повноти (сім днів творення), а тисяча символізує тривалість Божого Царства.

Єврейська гематрія. У д-євр. мові число 400 відповідає останній літері єврейського алфавіту – Тав (ת), яка символізує знак, печатку або кінець циклу. В біблеїстиці період між Старим і Новим Завітами (від пророка Малахії до народження Івана Хрестителя) називають 400 роками мовчання. У цей час не було пророчих об'явлень, що ознаменувало фінальне випробування та підготовку людства до приходу Месії.

4. Назва літери пов'язана з помазанням святим миром. Знак того, що людина, яка пройшла цей шлях, сама стає джерелом благодаті. У Біблії це стан «духовної вбогості», яка успадковує Царство Небесне. «Блаженні вбогі духом, бо їхнє Царство Небесне» (Матвія 5: 3-12).

5. Будучи останньою літерою алфавіту, вона породила вислів «прописати іжицю» (дати прочухана, дійти до краю). Вона символізує абсолютний фінал, межу знання та буття.

6. Була найменш стабільна літера, оскільки могла читатися як «і», як «в» або взагалі бути німою. Її мінливість надавала літері статусу «невловимої» – вона ніби є, але її форма і звучання залежать від

¹ 400 років тривало рабство українців в Російській Імперії. За аналогією Вихід почався у 1991 р. і має завершитися у 2031 р.

² Титло – спеціальний знак над словом чи літерою ъ.

		контексту, що нагадує містичне поняття пристосування духу до обставин. Після іжиці зазвичай починалися «числа великі» (тисячі, пільми, легіони), де звичайні літери обводилися спеціальними знаками.
1. Завершення Молитви-Послання: «...От → Ци → Червль → Ша → Ща → Єр → Єри Єрь → Ять → Ю → Я → Ксі → Псі → Фіта → Іжиця». Містичний коментар: «Від вищої цілі та жертвовної любові (Червль) прийди до тиші (Ша) та божественного захисту (Ща). Утвердися (Єр) у єдності (Єри), пом'якши серце (Єрь) і зійди до вічного Світла (Ять). Оновися (Ю), стань новою людиною (Я), що в єдності з ангельськими силами (Ксі) та чистою душею (Псі) осягає Божу Мудрість (Фіта) і стає святим миром для світу (Іжиця)». 2. Підсумок усього Циклу (A–V). Початок з Аз (Я як іскра) завершується Іжицею (Я як благодатне миро). Весь алфавіт – це не просто грамота, це шлях обожнення людини. Кожна літера вчить: мислити, діяти, страждати, любити і, зрештою, мовчати у світлі Божої присутності. Людина здійснила внутрішню подорож пройшли крізь увесь Всесвіт, зашифрований у літерах, і повернулася до себе – але вже оновленою, світлою і вічною.		

Далі буде.